

Forslag

til

Lov om ændring af lov om særlig indkomstskat m. v.

Fremsat den 15. december 1966 af *finansministeren*.

I lov om særlig indkomstskat m. v., jfr. lovbekendtgørelse nr. 281 af 2. juli 1965, foretages følgende ændringer:

1. I § 2, nr. 1, ændres „lovbekendtgørelse nr. 232 af 4. juni 1958 om skattefri afskrivninger m. v. som ændret ved denne lov“ til: „lov om skattefri afskrivninger m. v.“.

2. § 2, nr. 2, affattes således:

„2. Fortjeneste, opgjort efter § 28 i lov om skattefri afskrivninger m. v. ved afhændelse, afståelse eller opgivelse af bygninger og installationer, på hvilke der har været foretaget ekstraafskrivninger i henhold til den nævnte lovs § 26, forlods afskrivning i henhold til lovens § 28, stk. 3, lov om investeringsfonds eller lov om indskud på etableringskonto.“

3. § 2, nr. 6, 7 og 8, affattes således:

„6. Fortjeneste eller tab ved afhændelse eller afståelse af aktier, andelsbeviser og lignende værdipapirer.

7. Fortjeneste eller tab ved afhændelse eller afståelse af tegningsret til aktier, andelsbeviser og lignende værdipapirer.

8. Fortjeneste eller tab ved udlodning af likvidationsprovenu fra aktieselskaber og andelselskaber. Det er dog en betingelse, at udlodningen er foretaget i det kalenderår, hvori selskabet endeligt opløses.“

4. I § 2, nr. 12, ændres „lov nr. 150 af 28. maj 1958 om beskatningen af renteforsikringer m. v.“ til: „lov om beskatningen af renteforsikringer m. v.“.

5. § 2, nr. 13, affattes således:

„13. Fortjeneste ved afståelse af fast ejendom, jfr. dog § 2 A. Fortjenesten opgøres efter reglerne i § 7 A, og det således opgjorte beløb forhøjes med 100 pct. for de i afsnit II omhandlede personer og dødsboer og med $66\frac{2}{3}$ pct. for de i afsnit III omhandlede selskaber og foreninger m. v. Er der ved afståelsen af den pågældende ejendom indvundet en fortjeneste, der omfattes af bestemmelserne i nr. 2, skal også denne fortjeneste medregnes ved opgørelsen af den særlige indkomst.“

6. I § 2 indsættes som nr. 15 og 16:

„15. Vederlag for påtagelse af indskrænkninger i adgangen til fri erhvervsudøvelse (konkurrenceklausuler), når vederlaget ydes én gang for alle.

16. Vederlag for afløsning af pensionstilsgagn, der ikke har været omfattet af lov om tilsyn med pensionskasser.“

7. Som *ny paragraf* indsættes efter § 2:

„§ 2 A. Fortjeneste ved afståelse af en- og tofamilieshuse og ejerlejligheder skal ikke medregnes ved opgørelsen af særlig indkomst, hvis ejeren eller hans husstand har beboet huset eller lejligheden i mindst 2 år af det tidsrum, hvori han har ejet boligen. Med hensyn til en- og tofamilieshuse gælder denne fritagelse dog kun, hvis grundværdien ved den sidste vurdering før afståelsen er mindre end halvdelen af ejendomsværdien ved den samme vurdering. Det er yderligere en betingelse for fritagelse, enten

- 1) at ejendommens samlede grundareal er mindre end 1.400 m², eller
- 2) at der ifølge offentlig myndigheds bestemmelse ikke fra ejendommen kan udstykkes grund til selvstændig bebyggelse, eller
- 3) at udstykning ifølge erklæring fra statens ligningsdirektorat vil medføre væsentlig værdiforringelse af restarealet eller den bestående bebyggelse.

Stk. 2. Når ganske særlige omstændigheder foreligger, kan finansministeren eller den, han bemyndiger dertil, indrømme hel eller delvis fritagelse i tilfælde, hvor betingelsen i stk. 1, 1. pkt., ikke er opfyldt.

Stk. 3. Reglerne i stk. 1 og 2 gælder også for sommerhusejendomme og lignende, som ejeren eller hans husstand har benyttet til privat formål i mindst 2 år af det tidsrum, hvori ejeren har ejet ejendommen.“

8. § 3, stk. 2, affattes således:

„*Stk. 2.* De i stk. 1, nr. 1-4, nævnte fortjenester eller tab medregnes dog ved opgørelsen af særlig indkomst, når de pågældende fortjenester eller tab på grund af ophør af skattepligt ellers ikke fuldt ud vil komme til beskattning her i landet. Fortjeneste eller tab ved afståelse af en her i landet beliggende fast ejendom, der er erhvervet som led i den skattepligtiges næringsvej eller i spekulationsøjemed, medregnes ligeledes ved opgørelsen af særlig indkomst, når den skattepligtige på afståelsestidspunktet ikke er fuldt skattepligtig her i landet. Dette gælder dog ikke, når fortjenesten eller tabet skal medregnes ved opgørelsen af den skattepligtige almindelige indkomst i henhold til statsskattelovens § 2, stk. 1, nr. 3.“

9. § 7 A, stk. 6, affattes således:

„*Stk. 6.* Fortjenester erhvervet eller konstateret den 1. januar 1967 eller senere ved de foran omhandlede afståelser af fast ejendom opgøres for hvert indkomstår for sig, og i de således opgjorte fortjenester indrømmes et fradrag på 10 pct. af de samlede regulerede anskaffessummer, dog mindst 10.000 kr. og højst 40.000 kr. Fører denne beregning til et beløb, der er mindre end 40.000 kr., kan den skattepligtige vælge i stedet at fradrage 40.000 kr. Vælger han dette, kan han i de nærmest følgende 4 ind-

komstår kun opnå fradrag efter reglerne i 1. pkt. Fradragbeløbet kan i intet tilfælde overstige den samlede fortjeneste.“

10. I § 7 C, stk. 5, indsættes som 2. pkt.:

„Er en erstatning som følge af ekspropriation af fast ejendom ikke endeligt fastsat ved selvangivelsens indgivelse, udskydes fristen for begæring om fritagelse til 4 uger efter tidspunktet for erstatningens endelige fastsættelse.“

11. I § 7 C, stk. 6, indsættes efter 1. pkt. som nyt pkt.:

„Er fristen for indgivelse af ansøgning om fritagelse udsendt i henhold til bestemmelsen i stk. 5, 2. pkt., udløber fristen for anskaffelse af erstatningsejendommen først med det indkomstår, der følger nærmest efter det, hvori den endeligt fastsatte erstatningssum er udbetalt.“

12. I § 7 C, stk. 6, 2. pkt., der bliver 3. pkt., ændres „denne periode“ til „den frist, der gælder efter 1. eller 2. pkt.“.

13. I § 7 C indsættes som stk. 8:

„*Stk. 8.* Finansministeren eller den, han bemyndiger hertil, kan efter begæring indrømme henstand med betalingen af den skat, der skal svares som følge af ekspropriation af fast ejendom, indtil den endeligt fastsatte erstatningssum er udbetalt.“

14. § 10 affattes således:

„§ 10. Personer og dødsboer, der ikke er undergivet fuld indkomstskattepligt til staten, beskattes kun af særlig indkomst hidrørende fra afhændelser af de i statsskattelovens § 2, stk. 1, nr. 3, omhandlede formuegoder. I øvrigt finder reglerne i § 9 tilsvarende anvendelse på disse skattepligtige.“

15. I § 11, stk. 1, 1. pkt., udgår:

„jfr. lovbekendtgørelse nr. 70 af 16. marts 1961“.

16. I § 15 indsættes efter stk. 2 som nyt stykke:

„*Stk. 3.* De i § 2, nr. 9, nr. 15 og nr. 16, omhandlede ydelser afskrives i yderens

skattepligtige indkomst over en periode af 10 år. Udgør ydelser af denne art tilsammen mindre end 5 pct. af den samlede lønudgift i yderens virksomhed i det pågældende indkomstår, fradrages de dog fuldt ud ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst for dette indkomstår.“

17. § 17, stk. 2, affattes således:

„*Stk. 2.* Finder udlodning af likvidationsprovenu fra aktieselskaber og andelsselskaber sted forud for det kalenderår, hvori selskabet endeligt opløses, kan finansministeren, når særlige omstændigheder taler derfor, tillade, at de udbetalte beløb eller en del af disse ikke skal medregnes i modtagerens skattepligtige almindelige indkomst. I så fald skal de beløb, der fritages for almindelig indkomstbeskatning, medregnes ved opgørelsen af særlig indkomst. Tilladelsen kan gøres betinget af, at det i § 9, stk. 1, omhandlede skattefri fradrag på 1.000 kr. ikke indrømmes i de beløb, som tilladelsen vedrører.“

18. I § 19 indsættes efter stk. 1 som nyt stykke:

„*Stk. 2.* Bestemmelserne i § 2, nr. 6, 7, 8, 15 og 16, jfr. § 15, stk. 3, § 3, stk. 2, samt § 10 finder anvendelse på vederlag og ydelser samt fortjenester eller tab, der erhverves eller konstateres den 15. december 1966

eller senere. Det samme gælder bestemmelserne i § 17, stk. 2.“

19. § 19, stk. 3, der bliver stk. 4, affattes således:

„*Stk. 4.* Den i § 2 A omhandlede fritagelsesbestemmelse finder anvendelse på fortjenester, som er erhvervet eller konstateret den 1. januar 1967 eller senere. Den i § 2, nr. 13, 2. pkt., i lovbekendtgørelse nr. 281 af 2. juli 1965 omhandlede fritagelsesbestemmelse finder anvendelse på fortjenester, der er erhvervet eller konstateret i tidsrummet fra og med den 1. januar 1964 til og med den 31. december 1966.“

20. § 19, stk. 5, der bliver stk. 6, affattes således:

„*Stk. 6.* Bestemmelserne i § 7 B finder første gang anvendelse for skatteåret 1965-66, medens bestemmelserne i § 7 C første gang finder anvendelse for skatteåret 1967-68. Hvor fortjenester indvundet ved ekspropriationserstatning skal beskattes for skatteårene 1965-66 eller 1966-67, finder bestemmelserne i § 7 C i lovbekendtgørelse nr. 281 af 2. juli 1965 anvendelse. Ved opgørelsen af de i § 7 B, stk. 3 og 4, og § 7 C, stk. 3 og 4, omhandlede fradrag samt ved opgørelsen af beløb, der skal efterbeskattes i henhold til § 7 B, stk. 6, og § 7 C, stk. 6, anvendes reglerne i § 7 A, stk. 1-6, i lovbekendtgørelse nr. 205 af 13. juni 1961, når fortjenesten er indvundet før den 1. januar 1966.“

Bemærkninger til lovforslaget.

Forslaget går ud på at ændre enkelte af reglerne om beskatning i henhold til loven om særlig indkomstskat m. v. For det første foreslås en forhøjelse af beskatningen af fortjeneste på *aktier og lign. værdipapirer* i overensstemmelse med de af finansministeren den 3. februar og den 6. oktober 1965 fremsatte lovforslag (henholdsvis lovforslag nr. 93, blad nr. 143 1964-65 og lovforslag nr. 12, blad nr. 12 1965-66). For det andet foreslås nogle ændringer af reglerne om beskatning af fortjenesten ved *afståelse af fast ejendom*. Det drejer sig om ændringer i fritagelsesreglerne for en- og tofamiliehuse og reglerne om et fradrag på indtil 40.000 kr. i den opgjorte fortjeneste på fast ejendom. Videre

foreslås ejerlejligheder sidestillet med parcellhuse, og der stilles forslag om en udvidelse og tydeliggørelse af lovens regler om, at nærings- og spekulationsgevinster vedrørende fast ejendom skal beskattes som særlig indkomst, når de ikke kan beskattes som almindelig indkomst, fordi skatteyderen for det pågældende skatteår ikke kan ansættes efter reglerne for personer, der er fuldt skattepligtige her i landet. Endelig foreslås det at bemyndige finansministeren til at indrømme henstand med betaling af den skat, der skal svares som følge af ekspropriation af fast ejendom, indtil erstatningssummen er endeligt fastsat og udbetalt.

For det tredje er der foreslået nye regler om be-

skatning som særlig indkomst af vederlag for påtagelse af indskrænkninger i adgangen til fri erhvervsudøvelse (*konkurrenceklausuler*) og af vederlag for *afløsning af pensionstilsgagn*, der ikke har været omfattet af lov om tilsyn med pensionskasser. Det er fundet rimeligt, at der svares særlig indkomstskat af sådanne ydelser, der hidtil hverken har været skattepligtige som almindelig eller særlig indkomst.

Herudover foreslås en række redaktionelle ændringer i den gældende lovtæst.

Til nr. 1, 2, 4 og 15.

De her foreslåede ændringer er rent redaktionelle og tilsigter udelukkende en tydeliggørelse af lovtæksten. Ved som foreslået kun at anføre de pågældende loves titel uden nummer og datering opnås, at der uanset stedfundne ændringer i disse love, til enhver tid i loven om særlig indkomstskat m. v. henvises til den senest gennemførte lov eller senest udstedte lovbekendtgørelse.

Til nr. 3 og 17.

Efter de gældende regler beskattes fortjeneste på de omtalte værdipapirer *fuldt ud som almindelig indkomst*, hvis det er skatteyderens erhverv at handle med aktier, og hvis aktierne er anskaffet som led i denne erhvervsmæssige virksomhed. På samme måde beskattes fortjenesten, hvis skatteyderen har ejet aktierne i mindre end to år.

I andre tilfælde skal fortjenesten beskattes som særlig indkomst, men kun for de to tredjedele vedkommende. Lovforslaget går ud på at ophæve særreglen om, at en tredjedel af fortjenesten er skattefri, således at fortjeneste på aktier fremtidig beskattes på lige fod med en række af de andre i lov om særlig indkomstskat omhandlede fortjenester. Dette betyder, at skatten kommer til at andrage 30 pct. af den fulde fortjeneste efter fradrag af det særlige beregningsfradrag på 1.000 kr.

Som et modstykke til beskatningen af den fulde fortjeneste skal der efter forslaget indrømmes fuldt fradrag for tab på aktier m. v. Tabet skal forlods fragå i særlig indkomst, men i det omfang det ikke kan rummes heri, skal det kunne overføres til fradrag i den skattepligtige almindelige indkomst.

Til nr. 5 og 7.

Der tilsigtes en ændring af bestemmelserne i den gældende lovs § 2, nr. 13.

Efter denne bestemmelse er parcelhuse fritaget for beskatning af fortjeneste ved salg under visse betingelser, herunder at de „tjener til bolig for ejeren“. Den samme betingelse er nævnt i ligningslovens

§ 14 A, stk. 2, om det såkaldte standardfradrag for vedligeholdelse m. v.

Som følge heraf har man i praksis kun anset de parcelhuse for at være omfattet af fritagelsesbestemmelsen, for hvilke standardfradrag har kunnet indrømmes.

Denne praksis har medført, at erhvervsmæssig benyttelse i væsentligt omfang, herunder udlejning af ejendommen, har kunnet afskære fra fritagelse. Endvidere har ejeren af parcelhuset kunnet miste skattefritagelse, såfremt ejendommen — f. eks. på grund af en forflyttelse — ikke på salgstidspunktet tjente til bolig for ham eller hans husstand.

De foreslåede regler tilsigter at afbøde de nævnte — utilsigtede — virkninger af den nugældende fritagelsesbestemmelse.

Forslaget indebærer, at parcelhusejeren ikke nødvendigvis skal have bopæl på ejendommen i salgsøjeblikket. Dette betegner en udvidelse af området for skattefritagelse.

På den anden side indebærer forslaget en skærpe ved kravet om, at huset skal have tjent som bopæl for ejeren eller hans husstand i mindst 2 år. Har ejeren f. eks. kun boet 1½ år i huset, da han sælger dette, vil han efter de nugældende bestemmelser være skattefri, forudsat han ikke rammes af en beskatning med almindelig indkomstskat udfrå et nærings- eller spekulationssynspunkt. Imidlertid vil der på grund af 40 pct.-tillægget til ejendomsværdien ved 13. alm. vurdering, det 6 pct. konjunkturtillæg og 40.000 kr.-fradraget ikke være stor risiko for, at en ejertid på mindre end 2 år resulterer i en beskatning.

Har ejeren ikke beboet huset i det omhandlede tidsrum på 2 år, skal finansministeren efter § 2 A, stk. 2, kunne fritage for beskatningen, hvis ganske særlige omstændigheder taler for det. Bestemmelsen vil kunne anvendes, hvor ejeren på grund af tjenstlig forflyttelse eller andre særlige forhold er blevet forhindret i at bebo huset i fulde 2 år.

Den foreslåede formulering af § 2 A, stk. 1, åbner tillige mulighed for, at en- og tofamiliehuset i højere grad end hidtil kan have tjent andet end boligmessigt formål, uden at fortjenesten ved salg af ejendommen herved afskæres fra fritagelse.

Endelig er det fundet rimeligt i forslaget at lade ejerlejligheder omfatte af fritagelsesbestemmelsen på linie med parcelhuse.

For at tydeliggøre reglerne, er fritagelsesbestemmelsen foreslået optaget i en selvstændig § 2 A. Den foreslåede ændrede fritagelsesbestemmelse skønnes ikke i almindelighed at ville medføre merarbejde for de skattelignende myndigheder. Det kan imidlertid ikke udelukkes, at skatteydere, der på salgstids-

punktet ikke bebor de omhandlede ejendomme, vil kunne påføre andre myndigheder, f. eks. navnlig folkeregistre, et vist merarbejde ved udfærdigelse af erklæringer om deres bopælsforhold i den tid, de har ejet ejendommene. I denne forbindelse bemærkes, at der skønsmæssigt omsættes ca. 25.000 parcelhuse årligt.

Til nr. 6 og 16.

En konkurrenceklausul går ud på at afskære den ene part i aftalen, ofte en arbejdstager, fra at udøve virksomhed, der på nærmere bestemt måde konkurrerer med den anden parts virksomhed. Hvis vederlag for konkurrenceklausulen består i løbende ydelser, er det skattepligtigt som almindelig indkomst for modtageren, men har vederlaget form af et beløb én gang for alle, kan det efter praksis ikke beskattes hos denne. Dette forekommer mindre rimeligt, navnlig efter at fratrædelsesgodtgørelser siden 1958 i alle tilfælde skal beskattes som særlig indkomst. Det vil desuden i mange tilfælde være vanskeligt at afgøre, om et beløb, der ydes i forbindelse med fratrædelse, er vederlag for konkurrenceklausul eller en fratrædelsesgodtgørelse. Det foreslås derfor, at vederlag for konkurrenceklausul fremtidig skal beskattes som særlig indkomst, når beløbet ydes én gang for alle. Samtidig er det foreslået, at yderen afskriver beløbet i sin skattepligtige indkomst over 10 år. For fratrædelsesgodtgørelser har man hidtil i praksis forlangt fradraget fordelt over 10 år, når beløbet var væsentligt i forhold til yderens samlede lønudgifter. Denne praksis foreslås nu lovfæstet. For såvel fratrædelsesgodtgørelser som konkurrenceklausuler foreslås det dog, at sådanne ydelser fradrages på én gang, når de tilsammen udgør under 5 pct. af yderens samlede lønudgifter i det pågældende år.

Ifølge loven om tilsyn med pensionskasser skal et løfte om pension til de i en privat virksomhed ansatte normalt være afdækket ved indbetalinger til forsikring eller pensionskasse. Undtaget herfra er visse tilfælde, hvor der gives direktøren og lignende virksomhedsledere tilsagn om pension i form af løbende pensionsydelser.

Hvis den, der har ret til løbende pensionsydelser af den art, der omfattes af renteforsikringsloven, i stedet får udbetalt en samlet sum, tages der heraf en afgift på 25 pct. Hvor det drejer sig om de foran omtalte tilsagn om pension, gælder renteforsikringslovens regler imidlertid ikke. Der er derfor ikke hjemmel til at tage nogen afgift, hvis tilsagnet om de løbende pensionsydelser afløses med en samlet sum. En sådan afløsningssum kan heller ikke beskattes som almindelig indkomst. Det er ikke fundet sagligt

begrundet, at afløsningssummer som de nævnte helt er fritaget for afgift eller beskatning, og det foreslås derfor, at sådanne beløb fremtidig skal beskattes som særlig indkomst.

Da der foreslås skattepligt for modtageren, findes det rimeligt at lovfæste, at yderen har tilsvarende afskrivnings- eller fradragret som for fratrædelsesgodtgørelser. Forslagets nr. 16 omfatter derfor også sådanne ydelser.

Til nr. 8.

De foreslåede regler tilsigter dels at indføre en beskatning af nærings- og spekulationsfortjenester oppebåret af personer bosiddende eller hjemmehørende i udlandet ved salg af her i landet beliggende faste ejendomme inden for det kvartal, hvori erhvervelsen har fundet sted, dels at tydeliggøre, at nærings- og spekulationsfortjenester vedrørende fast ejendom oppebåret af begrænset skattepligtige personer i overensstemmelse med gældende praksis skal beskattes som særlig indkomst, når de ikke kan beskattes som almindelig indkomst.

Til nr. 9.

Efter de gældende regler i lovens § 7 A, stk. 6, foretages i de samlede fortjenester ved afståelse af fast ejendom i et indkomstår et fradrag på 10 pct. af den regulerede anskaffelsessum, dog mindst 10.000 kr. Dette mindstebeløb for fradraget forhøjes til 40.000 kr., hvis skatteyderen ikke i de foregående 4 indkomstår har haft fortjeneste ved afståelse af fast ejendom. Det betyder, at det faste 40.000 kr.-fradrag ikke kan anvendes, hvis skatteyderen i den nævnte periode har afstået en ejendom for et vederlag, der overstiger den regulerede anskaffelsessum.

Dette medfører, at enhver nok så lille fortjeneste ved et tidligere salg afskærer fra det faste fradrag på 40.000 kr., hvilket ikke er fundet rimeligt.

Ved den foreslåede ændring af bestemmelsen gives der skatteyderen en mulighed for — i modsætning til hvad der er gældende — at „gemme“ det forhøjede fradrag til et senere skatteår. F. eks. vil en landbruger, der frastykker en enkelt grund uden væsentlig fortjeneste, have mulighed for at reservere 40.000 kr.-fradraget til salget af resten af ejendommen.

Bestemmelsen er foreslået anvendt på fortjenester, der er konstateret den 1. januar 1967 eller senere. Det er i denne forbindelse uden betydning, om der ved salg af fast ejendom er opnået et fradrag på 40.000 kr. Blandt andet af administrative grunde har man ikke fundet det rimeligt at foreslå en overgangsregel, der i tilfælde af salg af fast ejendom i 1966 udskyder anvendelsen af 40.000 kr.-fradraget i 4 år.

Til nr. 10-13.

Det har været kritiseret, at fortjeneste ved ekspropriation skal medregnes i indkomsten for det indkomstår, hvori ekspropriationen er foretaget, uagtet der i visse tilfælde kan hengå en rum tid, førend erstatningsbeløbets størrelse fastsættes endeligt og udbetales.

Baggrunden for kritikken er dels, at en eventuel beskatning ikke føles naturlig, hvor erstatningen endnu ikke er udbetalt, og dels at begæring om fritagelse for beskatning mod anskaffelse af erstatningsejendom vanskeligt kan forlanges, før skatteyderen kender erstatningens størrelse.

Ved de foreslåede ændringer til § 7 C, stk. 5, 6 og 8, åbnes der adgang for skatteyderne til dels at vente med at indgive begæring om fritagelse for beskatning, indtil erstatningssummen er endeligt fastsat, og dels at opnå henstand med betalingen af den skat, der skal svares som følge af ekspropriationen, indtil den endeligt fastsatte erstatningssum er udbetalt.

Til nr. 14.

Den foreslåede ændring er en konsekvens af, at § 3, stk. 2, foreslås udvidet til at omfatte de spekulationstilfælde m. v., hvor afhændelsen finder sted inden for samme kvartal som erhvervelsen.

Til nr. 18-20.

Disse bestemmelser vedrører alene ikrafttrædelsestidspunktet for de foran omtalte ændringer af loven.

De under nr. 3, 6, 8, 14, 16 og 17 nævnte ændringer foreslås anvendt på vederlag og ydelser samt fortjenester eller tab, der erhverves eller konstateres fra og med lovforslagets fremsættelse.

Ændringerne i fritagelsesbestemmelserne for parcelhuse og ejerlejligheder samt ændringen af lovens § 7 A, stk. 6, skal efter forslaget have virkning på fortjenester, som erhverves eller konstateres den 1. januar 1967 eller senere.

Ændringen af lovens § 7 C foreslås første gang bragt i anvendelse for skatteåret 1967-68.